

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6818/2021
05.04.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца Града Враћа и ЈП „Дирекција за развој и изградњу града Враћа“ у ликвидацији, Враће, које заступа Градско правобранилаштво Града Враћа, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Иван Спасић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4290/2017 од 22.04.2021. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4290/2017 од 22.04.2021. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 4624/16 од 08.06.2017. године, ставом 1. изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати на име повраћаја исплаћене накнаде за земљиште и трајне засаде, након поступка деекспропријације, износ од 6.913.912,50 динара, са законском затезном каматом почев од 10.04.2017. године па до исплате. Ставом 2. изреке, тужени је обавезан да тужиоцу Граду Врању накнади трошкове парничног поступка у износу од 137.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности ове одлуке до исплате. Ставом 3. изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ЈП „Дирекција за развој и изградњу града Враћа“ у ликвидацији, исплати на име трошкова овог парничног поступка износ од 157.170,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 4290/2017 од 22.04.2021. године, укинуо пресуду Основног суда у Врању П 4624/2016 од 08.06.2017. године и пресудио тако што је ставом I изреке, обавезао туженог да тужиоцима на име повраћаја исплаћене накнаде за земљиште и трајне засаде након поступка деекспропријације солидарно исплати и то: за земљиште износ од 4.205.240,55 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2021. године па до исплате; за трајне засаде износ од 140.579,74 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2021. године па до исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате на износ основице од 33.645,00 динара од 22.02.2021. године до исплате, одбијен као неоснован. Ставом II изреке, обавезан је тужени да тужиоцу Граду Врању накнади трошкове поступка у укупном износу од 243.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности

одлуке па до исплате. Ставом III изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ЈП „Дирекција за развој и изградњу града Врања“ у ликвидацији, накнади трошкове поступка у укупном износу од 141.058,20 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке па до исплате. Ставом IV изреке, тужени је обавезан да тужиоцима солидарно накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 79.720,00 динара, са законском затезном каматом од извршности па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује на битну повреду прописану одредбом члана 374. став 2. тачка 12. Закона парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави, у смислу одредбе члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању након расправе одржане пред другостепеним судом, решењем Општинског комитета за комунално – стамбене, урбанистичке и имовинске послове бр. 465-8/82-02 од 26.05.1982. године, од правног претходника туженог, ББ из ..., изузетно је градско грађевинско земљиште КП бр. ..., површине 1665 м2 у корист Самоуправне интересне заједнице за комуналну привреду општине Врање, у циљу изградње школе у блоку број ... у ... и одређено да ће врста и висина накнаде ранијем сопственику одредити у управном поступку, по правноснажности тог решења. Између правних претходника тужених постигнут је споразум о врсти и висини накнаде која је за грађевинско земљиште утврђена у износу од 73.426,50 тадашњих динара, а за трајне засаде у износу од 26.340,00 тадашњих динара, што је укупно износ од 99.766,50 динара који је правном претходнику туженог исплаћен 11.03.1983. године. Правноснажним решењем Секретаријата за урбанизам и имовинско-правне послове општине Врање број 465-35/05-07 од 13.07.2006. године, поништено је правноснажно решење Општинског комитета за комуналне, стамбене, урбанистичке и имовинске послове СО Врање број 465-8/82-02 од 26.05.1982. године, по захтеву туженог и одлучено да ће се о повраћају исплате накнаде за земљиште преузето решењем из тачке 1. диспозитива одлучити у посебном поступку, по правноснажности тог решења. Вештачењем је од стране судског вештака економско-финансијске струке, утврђено је да тржишна вредност предметне непокретности – градског-грађевинског земљишта КП ..., према тржишним ценама у време вештачења 21.02.2021. године, а према стању у каквом је непокретност била у време извршене експропријације, износи 4.205.240,55 динара и да валоризована вредност овдашњег износа од 73.426,50 динара важећег на дан исплате 11.03.1983. године, стопом раста цена на мало за период од 11.03.1983. године па до 24.01.1994. године, а за период од 24.01.1994. године до дана вештачења 21.02.2021. године, стопом затезне камате, прерачуната и изражена у динарима важећим на дан вештачења износи 391.886,05

динара на износ основице од 93.794,07 динара. Валоризована вредност ондашњег износа од 26.340,00 динара важећег на дан 11.03.1983. године, стопом раста цена на мало за период од 11.03.1983. године до 24.01.1994. године, за период од 24.01.1994. године па до дана вештачења 21.02.2021. године, стопом затезне камате прерачуната и изражена у динарима важећим на дан претходног вештачења 21.02.2021. године, износи 140.579,74 динара, на износ основице од 33.646,38 динара. Судски вештак се изјаснио да висина накнаде за деекспроприсану непокретност КП ... К.О. ... одговара износу од 4.205.240,55 динара за земљиште и износ од 140.579,74 динара за трајне засаде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је применом одредбе члана 210. и 211. Закона о облигационим односима, туженог обавезао да тужиоцима на име враћања накнаде за земљиште исплати износ од 4.205.240,55 динара и за трајне засаде износ од 140.579,74 динара, са законском затезном каматом почев од дана вештачења па до исплате, јер је закључио да је он дужан да изврши повраћај исплаћеног износа накнаде његовом правном претходнику за земљиште које је касније, по захтеву туженог деекспроприсано.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а тужени на то основано у ревизији указује. Због погрешне примене материјалног права чињенично стање је непотпуно утврђено.

Одредбом члана 210. Закона о облигационим односима, прописано је да када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин на имовину неког другог лица, а тај прелаз нема своју основу неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће – да накнади вредност постигнутих користи (став 1.). Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или је касније отпао (став 2.).

У конкретном случају земљиште које је изузетно из поседа правног претходника туженог и за које је правном претходнику туженог исплаћена накнада, како за земљиште тако и за трајне засаде на њему, деекспроприсано је, по захтеву туженог, што значи да је он дужан да врати оно што је примио по основу који је касније (деекспропријацијом) отпао. Враћање датог на име накнаде за експроприсано земљиште врши се према стању земљишта у време експропријације по истим критеријумима коришћеним при одређивању онога што је дато на име накнаде, а према ценама у време доношења судске одлуке којом се одређује накнада поводом деекспропријације. Међутим, у конкретном случају предметна накнада није тако одређена већ је накнада за грађевинско земљиште коју је тужени дужан да врати утврђена у висини његове садашње тржишне вредности, док је накнада за биљне засаде утврђена у валоризованој висини накнаде споразумно одређене за засад, при чему судски вештак економско-финансијске струке, на чијем је налазу заснована побијана одлука, у свом налазу и мишљењу није имао у виду критеријуме који су коришћени при одређивању онога што је дато правном претходнику туженог на име накнаде. Због тога је чињенично стање неправилно утврђено.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку другостепеног суда укинуо, а укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд, поступајући по примедбама из овог решења, чињенично стање у потпуности и правилно утврди, како би потом имао могућност да, правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву тужилаца донесе нову одлуку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић